

30.04.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**30 Nisan 2024
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

30 Nisan 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8414)

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8415)

— Erzurum İlinde Kurulacak Nenehatun RES Elektrik Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Tekman İlçesi, Akçakoca Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazın Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8416)

— Çermik-Kale Projesi (GAP) Bünyesindeki Kale Barajı Sulaması Ana İletim Hattı Tünelinin Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8417)

— Hatay-Altınözü Altınkaya Göleti İkmal Projesi Kapsamında Belirtilen Taşınmazların Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8418)

— Aşağı Dalaman Projesi Bünyesindeki Dalaman Ovası Sulaması İnşaatı İşinin Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8419)

— Zonguldak İli, Merkez İlçe Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Trafo Binasının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8420)

— Denizli İli, Pamukkale İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Pamukkale Travertenleri Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8421)

— 6245 Sayılı Harcırah Kanununun 46 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Uyarınca Yurtdışı Yer Değiştirme Giderinin Mesafeye Göre Değişen Kısmının Hesaplanmasında Esas Alınan Cetvellerin Uygulamaya Konulması Hakkındaki 24/7/1996 Tarihli ve 96/8438 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararına Krasnodar'a Ait Cetvelin İlave Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8422)

— Korunması Gerekli Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 8423)

30.04.24

YÖNETMELİKLER

- Tütün, Tütün Mamulleri, Makaron, Yaprak Sigara Kâğıdı, Sigara Filtresi, Alkol ve Alkollü İçkilerin Üretim ve/veya Ticareti Faaliyetinde Bulunanlardan Teminat Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Tacir ve Sanayiciler Tarafından Üretilen Mal ve Hizmetlerin Azami Fiyat Tarifelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 560)

Bakanlık duyurdu: Tavuk eti ihracatına sınırlama getirildi

Ticaret Bakanlığı, tavuk eti ihracatını 1 Mayıs 2024 tarihinden 31 Aralık 2024 tarihine kadar, aylık bazda azami 10 bin ton, toplamda ise bu yıl sonuna kadar 80 bin ton olacak şekilde sınırlandırılmasına karar verildiğini duyurdu. Fahiş fiyat uygulayan 8 firmaya da idari para cezası kesildi.

Ticaret Bakanlığı, kanatlı et ihracatının sınırlandırılmasına yönelik alınan tedbirler hakkında basın açıklaması yaptı.

Beyaz et sektörünün fiyatlarıyla alakalı detaylı bir çalışma gerçekleştiğini belirten Bakanlık açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

"Bilindiği gibi, kümes hayvancılığı ve beyaz et sektöründe dünyanın en önemli üretici ve ihracatçı ülkeleri arasında yer alan ülkemizde, yıllardır süregelen üretim ve ihracattaki doğru politikalar ile mevcut üretim hacmine ulaşılmış, sektör uzun yıllardır iç talep ile yurt dışı talebi bir arada karşılayabilecek kabiliyeti muhafaza etmiştir.

Son yıllarda yaşanan bölgesel ve küresel riskler, küresel gıda fiyat endeksi üzerinde yukarı yönlü bir eğilim oluşturmuş ve özellikle temel tarım ürünlerinde ülkelerin iç piyasa arzını koruma faaliyetlerini ortaya çıkarmıştır. Buna bağlı olarak, muhtelif ürünler ile birlikte ülkemizde de tüketim açısından en önemli hayvansal protein aracı olan kümes hayvancılığı ürünleri de 2023 yılının Mayıs ayı içerisinde İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine alınmıştır. Bununla beraber, 2024 yılının ilk aylarında tavuk eti

30.04.24

fiyatlarındaki artış hızının genel enflasyonun, yem ve enerji gibi maliyet kalemleri ile döviz kurundaki aylık fiyat değişimlerinin çok üzerine çıktığı gözlemlenmiştir. Bu durum, söz konusu ürün grubunda olağan piyasa şartlarının dışına çıkıldığını ve olağan fiyatlandırma davranışlarının bozulduğunu göstermiştir.

Fiyat oluşumları izlenirken üretim ve ihracat gelişimleri analiz edilmiş, iç ve dış talepte muhtemel senaryolar titizlikle tetkik edilmiş, ilgili kamu kurumları ve sektörel kuruluşlar ile istişareler gerçekleştirilerek, üretim, tüketim, dış ticaret ve fiyat oluşumları kapsamında detaylı bir çalışma gerçekleştirilmiştir."

Tavuk eti ihracatına sınırlandırma

Bakanlık tavuk eti ihracatının sınırlandırıldığını açıkladı:

"Tüketim alışkanlıklarındaki ve iç talepte yaşanan değişimlerin, spekülatif fiyat yükselişlerini beraberinde getirdiği görülmüştür. Yapılan analizler iç piyasada tüketici refahının korunabilmesi için arz yönlü sıkıntılara mahal verilmemesini teminen, söz konusu ürün ihracatına yönelik bir takım düzenlemeler yapılması gerekliliğini ispat etmiştir. Bununla birlikte, sektörde ölçek ekonomisinin sürdürülebilmesi, iç talepte yaşanabilecek dalgalanmaların üretim kaybına sebebiyet vermemesi ve yoğun çabalar ile kazanılan ihracat pazarlarının korunabilmesinin de ülkemizin ekonomik menfaatleri açısından önemli olduğu değerlendirilmiştir.

Ticaret Bakanlığımız tarafından, başta Tarım ve Orman Bakanlığı, ilgili resmi ve sektörel kuruluşlar ile yapılan istişareler ve çalışmalar sonucunda, bütün ve parça dahil olmak üzere, tavuk eti ihracatının 1 Mayıs 2024 tarihinden 31 Aralık 2024 tarihine kadar, aylık bazda azami 10 bin ton, toplamda ise bu yıl sonuna kadar 80 bin ton olacak şekilde sınırlandırılmasına karar verilmiştir."

8 firmaya ceza

Bakanlık, haksız fiyat belirleyen 8 firmaya idari para cezası uygulandığını aktararak şu açıklamada bulundu:

"Diğer taraftan, tavuk eti ürünleri satışlarındaki fiyat artışları 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında incelenmek üzere, 1.10.2022-31.10.2023 tarihleri dönemini kapsayacak şekilde 16 üretici firmaya Ticaret Bakanlığımız müfettişlerince denetimler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu denetimler sonucunda Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu tarafından aykırılık yaptığı tespit edilen 8 firma hakkında idari para cezaları verilmiştir.

Ancak, son dönemde tavukçuluk sektöründe fahiş fiyat artışı yapıldığına ilişkin şikayet başvuruları sebebiyle, tavukçuluk sektöründe faaliyet gösteren 16 firma hakkında Ticaret Bakanlığımız müfettişlerince denetimlere geçtiğimiz günlerde yeniden başlanmıştır. Ayrıca, Rekabet Kurumu tarafından da 04.01.2024 tarihinde beyaz et sektöründe faaliyet gösteren bazı firmalar hakkında açılan soruşturmanın gerekli idari para cezaları ile sonuçlandırıldığı ve ilgili firmalara 26.4.2024 tarihinde

30.04.24

tebliğ edildiği öğrenilmiştir. Bu çerçevede, Tarım ve Orman Bakanlığımız başta olmak üzere ilgili resmi kuruluşlar ve sektörel kuruluşlar ile koordinasyon halinde çalışarak, ülkemizin tarım ürünleri politikaları ve muhtelif gıda ürünlerinin iç ve dış ticaretinde yapılan düzenlemelerin temel amaçları; dünyada ortaya çıkan yeni eğilimler de dikkate alınarak, yurt içi üretim ve tüketim dengesinin korunması; önceliğimiz olarak yurt içi tüketimin vatandaşlarımız için makul fiyatlarla karşılanması, gıda arz güvenliğinin önündeki tehditlerin bertaraf edilerek ülkemizde sürdürülebilir gıda arzının sağlanmasıdır.

Önümüzdeki dönemde de, Ticaret Bakanlığımızca, başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, ilgili devlet kuruluşları ve ilgili özel sektör kuruluşları ile güçlü bir işbirliği yapılarak, gıda arzının ve güvenliğinin korunması, halkımızın gıdaya makul fiyatlarla ulaşımının kolaylaştırılması ve gıda piyasalarında oluşabilecek spekülasyonların önlenmesine yönelik olarak görev ve yetki alanımızda bulunan bütün politika ve denetim araçlarına kararlılıkla başvurulacaktır."

Simit fiyatında bakanlık onayı zorunlu hale geldi

Ekmek fiyat tarifelerinde olduğu gibi simit fiyat tarifelerinde de Ticaret Bakanlığın görüşünün alınması zorunlu hale getirildi. Hazırlanan tarifeye Bakanlık olumsuz görüş vermesi halinde yeni tarife talebi gerekçeleriyle birlikte Bakanlığın tekrar görüşü alındıktan sonra yürürlüğe girecek.

Tacir ve sanayiciler tarafından üretilen mal ve hizmetlerin azami fiyat tarifelerinin düzenlenmesi hakkında yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelikte değişiklik yapıldı.

Buna göre simit fiyatlarına ilişkin olumlu görüşü Ticaret Bakanlığı verirse fiyatlarda artış yapılabilecek.

Resmi Gazete'de yer alan detaylar şöyle:

“Tarifeler, yönetim kurulunun teklifi ve meclisin onayıyla yürürlüğe girer. Tarifelerin tespitinde ilgili meslek komitesinin görüşü alınır. Meslek komitesi en geç onbeş gün içinde görüşünü bildirmek zorundadır. Ancak, simit ile 4/1/2012 tarihli ve 28163 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımı yapılan ekmeğe ilişkin tarifenin belirlenmesi aşamasında yönetim kurulu; onbeş gün içinde Ticaret İl Müdürü ve Tarım ve Orman İl Müdürü ile esnaf ve sanatkarlar odaları birliği, tarifeyi düzenleyen oda ve ilgili belediyenin temsilcilerinden oluşan heyetin değerlendirmesini

30.04.24

alır. Heyetin değerlendirmesi ve ilgili meslek komitesinin görüşü de dikkate alınarak yönetim kurulunca oluşturulan ekmek tarifesine ilişkin teklif, Ticaret Bakanlığının olumlu görüşünün alınmasından sonra yapılacak ilk toplantıda meclisin onayına sunulur. Ancak, Bakanlık tarafından olumsuz görüş bildirilmesi durumunda, heyetin toplanmasına gerek olmaksızın gerekçeleri ile birlikte yönetim kurulunca hazırlanan yeni tarife talebi, yeniden Bakanlığın görüşü alındıktan sonra meclisin onayına sunulur.”

Süt fiyatlarında 'kartel' uyarısı, USK'ye sert tepki: Bu bir darbedir

Çiğ süt litre fiyatının yüzde 8,51'lik artışla 14,56 TL'ye çıkararak Ulusal Süt Konseyi'ne (USK) Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği'nden (TÜSEDAD) tepki geldi. TÜSEDAD enflasyona ve tüm üretim girdilerinin hızla yükselmesine vurgu yaparak bu artışı "USK'nın ülke hayvancılığına vurduğu bir darbe" olarak nitelendirdi.

Hayvancılıkta arz, maliyet ve fiyat tartışmaları sürüyor.

Ulusal Süt Konseyi'nin çiğ süt referans fiyatını yüzde 8,5 artışla litre başına 14,65 TL olarak açıklamasının ardından Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Yönetim Kurulu, yazılı bir açıklama yaptı.

TÜSEDAD'tan yapılan açıklamada, "Ülke hayvancılığımızın süregelen sorunlarını defaten dile getiren; et fiyatlarındaki yükselişin sebebinin çiğ süt fiyatları olduğunu, dişi hayvanların kesiminin hızlanacağını son 4 yıldır her mecrada dile getiren derneğimiz, gelinen noktada Ulusal Süt Konseyi (USK) tarafından 15 Nisan 2024 tarihinde 13,50 TL/litre olan çiğ süt tavsiye fiyatını yüzde 8,51'lik artışla üstelik de 1 Mayıs'dan geçerli olacak şekilde 14,65 TL/litre olarak ilan etmesi üreticilerimiz için kabul edilebilir değildir" denildi.

Enflasyon yüzde 68.5 iken..

TÜİK tarafından enflasyonun yüzde 68,50 olarak açıklandığı hatırlatılan açıklamada, yem ham maddelerinin yüzde 50'den fazlasının ithal edildiği ve tüm üretim girdilerinin hızla yükseldiği kaydedilirken, şu ifadeler kullanıldı:

30.04.24

* Böyle bir ortamda çiğ süt fiyatına yüzde 8,51'lik bir artış yapılmış olması USK'nın ülke hayvancılığına vurduğu bir darbedir.

* Yıllardır yaptığımız tüm uyarılara, bilimsel ve çiftlik gerçeklerine göre açıkladığımız çiğ süt maliyetine rağmen hem USK hem de çiğ sütü işleyen sanayicilerimiz, dişi hayvan kesimlerinden kaynaklı kırmızı et fiyatlarındaki yükselişi göz ardı etmektedir.

* Halbuki süt ve et üretimi birbirine bağlı 2 üretim koludur. Maliyetinin altında veya maliyet sınırında satış yapan üreticilerimiz hayvanlarını kestirerek üretimden çıkmaktadır. Bu durum herkesçe algılanmış net bir durumdur.

* Çiğ sütü işleyen ve süt üreticisinin tek alıcısı konumunda olan sanayicilerin ise USK tarafından açıklanan tavsiye fiyatını da dikkate almayarak geriye dönük; Mart, Nisan ayları ve hatta Mayıs ayı için, kendi aralarında oluşturdukları fiyat düşürme politikası ile üretici fiyatını baskılama çabalarının olması ise oldukça üzücüdür.

* Üreticilerimiz ise sanayicinin bu baskısı altında ezilmekte ve zararına satış yapmak yerine dişi hayvanlarını keserek üretimden çıkmaktadır. Bu durumda da kırmızı et fiyatlarının yükselmesi kaçınılmaz olmakta ve bu kısır döngüden çıkılamamaktadır.

TÜSEDAD, yaptığı açıklamada, "**1 Mayıs 2024 tarihinden itibaren, açıklanan çiğ süt tavsiye fiyatının altında alım yapmak isteyen ve bu konuda kartel oluşturmaya çalışan sanayicilerimiz olmayacağı inancıyla, üreticilerimiz tarafından böyle bir durum bildirildiğinde; Rekabet Kurumu ve Ticaret Bakanlığı Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu'na resmi şikâyette bulunacağımızı belirtiriz**" ifadelerine yer verdi.

Enflasyonun 18 ayın zirvesine çıkması bekleniyor

Enflasyonun nisan ayında, gıda ve hizmet fiyatlarındaki artışın katkısıyla yüzde 3'ün üzerinde artması; yıllık bazda ise, Kasım 2022'den beri en yüksek seviyeye çıkması bekleniyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), cuma günü saat 10.00'da nisan ayı enflasyon verilerini açıklayacak. Reuters'ın 14 ekonomistin katılımıyla gerçekleştirdiği ankete göre, enflasyonda nisanda aylık yüzde 3,4; yıllık yüzde 70,3 artış bekleniyor. Ankette nisanda yıllık enflasyon tahminleri, yüzde 69,2 ile yüzde 70,9 arasında bulunurken; aylık tahminler yüzde 2,8 ile yüzde 3,8 aralığında şekilleniyor.

AA Finans Enflasyon Beklenti Anketi'ne katılan ekonomistlerin nisan ayı enflasyon beklentilerinin ortalaması yüzde 3,22 oldu. Ankete katılan ekonomistlerin nisan ayı için enflasyon beklentileri en düşük yüzde 2,80, en yüksek yüzde 3,80 aralığında yer aldı. Ekonomistlerin nisan ayı enflasyon beklentilerinin ortalamasına göre, bir önceki ay yüzde 68,50 olan yıllık enflasyonun yüzde 69,87'ye çıkacağı öngörülüyor.

Enfasyon, 3 ayda yüzde 15 arttı

Yıl başında yapılan fiyat ayarlamaları ve asgari ücret zammının etkisiyle ocak ve şubat ayında enflasyon sırasıyla aylık yüzde 6,7 ve yüzde 4,53 artış göstermişti. Mart ayında enflasyon görece yavaşlansa da beklentilerin üzerinde seyretti ve aylık yüzde 3,16 artarak yıllık yüzde 68,5'e yükseldi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) enflasyonun mayısta zirve yaptıktan sonra, para politikasındaki sıkılaştırmanın gecikmeli etkisiyle yılın ikinci yarısında düşüş eğilimine girmesini ve sene sonunu yüzde 36 ile tamamlayacağını öngörüyor. Yıllık enflasyonda zirve beklentisi, yüzde 73-75 bandında bulunuyor.

Mehmet Şimşek: Türkiye'nin kamu borcunun milli gelire oranı yüzde 29,5

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin gelişmekte olan çoğu ülkeye göre çok daha iyi bir hikayeye sahip olduğunu belirterek, "Türkiye'nin kamu borç stokunun milli gelire oranı yüzde 29,5 ile gelişmekte olan piyasalar ortalamasının yarısından daha az." dedi.

Şimşek, Riyad'da düzenlenen İKB Yıllık Toplantıları "Governörler Diyaloğu-Türkiye" oturumu düzenlendi. Türkiye'de enflasyonla mücadeleyi desteklemek için güvenilir bir mali çerçeve oluşturduklarını ve depremin etkilerine rağmen kamu maliyesinin iyiye gittiğini belirten Şimşek, kamu borç stokunun milli gelire oranının yüzde 29,5 ile gelişmekte olan piyasaların ortalamasının yarısından daha az olduğunu belirtti. Şimşek, mali disiplinin de Türkiye'nin Orta Vadeli Programı'nın temel bileşenlerinden olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin çok kapsamlı bir yapısal reform gündemi olduğunu ifade eden Şimşek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Para politikası ve maliye politikası arzu ettiğiniz sonuçlara ulaşmanıza yardımcı olabilir ancak bunları sürdürülebilir kılmak yapısal uyum gerektirir. Dolayısıyla yapısal reform programımız verimliliği arttırmayı, rekabetçiliği geliştirmeyi ve dolayısıyla potansiyel büyümeyi artırmayı amaçlıyor. Gördüğümüz gibi program oldukça sağlam, kendi içinde tutarlı ve güvenilir. Programı açıkladığımızdan bu yana güçlü bir yatırımcı ilgisi var. Yurt içi ve yurt dışından gelen tepkiler oldukça güçlü oldu. Bu, 2 yıllık bir program. Dolayısıyla tam sonuçlarını görmemiz için zamana ihtiyacımız var.

30.04.24

İlk göstergeler programın işe yaradığı ve Türkiye'yi yeniden sürdürülebilir yüksek büyüme patikasına oturtmak için gerekenlere sahip olduğu yönünde."

"Programımıza yönelik tepkiler son derece olumlu oldu"

Bakan Şimşek, programın henüz ilk aşamada olsa dahi işe yaradığını belirterek, "Önümüzdeki yıl bu zamanlar sonuçlar hakkında konuşabilecek bir konumda olacağımızı düşünüyorum." diye konuştu.

Cari işlemler açığının neredeyse yarı yarıya azaldığını dile getiren Şimşek, şu değerlendirmelerde bulundu:

" İşsizlik oranı son on yılın en düşük seviyesinde. Makul bir büyüme, düşük işsizlik oranı, iyileşen kamu maliyesi ve dezenflasyon sürecine sahibiz. Programımıza yönelik tepkiler son derece olumlu oldu. Tam bir not artırımını aldık, tüm derecelendirme kuruluşları Türkiye'ye ilişkin görünümelerini negatif ya da durağandan pozitif çevirdi. Büyük olasılıkla kredi notumuzda artışlar olacak. "

Türkiye ticaretteki yeni eğilimlerden faydalanıyor

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, küresel ticaretteki bölünmeye işaret ederek, bölünmenin ticaretin önünde büyük bir engel olduğunu ancak Türkiye için bir avantaj oluşturduğunu söyledi.

Küresel ticaretteki parçalanmayla dost ve yakın ülkelere tedarik arttığını anlatan Şimşek, Yakın ülkelere tedarik (nearshoring) küresel pandemi sonrası yeni normaldi. Şimdi, stratejik rekabet ve ticari parçalanmayla dost ülkelere tedarik (friendshoring) yeni normal haline geldi. Her ikisine de baktığımızda, Türkiye bu iki eğilimden en fazla yararlanan ülkelere biri oldu." şeklinde konuştu.

Bakan Şimşek, Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile Gümrük Birliği'ne dayalı ticari ilişkisine; Orta Doğu ve Kuzey Afrika ile tarihi, kültürel ve ticari bağlarına ve Orta Asya ülkeleriyle dostluğuna dikkati çekerek, "Türkiye'nin ihracatının yüzde 70'ini oluşturan çevremiz dost ve yakın olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla, ticaretteki parçalanmadan fayda sağlayabiliyoruz." ifadelerini kullandı.

"Yeşil dönüşüm Türkiye için gereklilik"

Bakan Şimşek, Türkiye'nin yeşil ekonomi ve enerji dönüşümünde attığı adımlara değinerek, yenilenebilir enerjiye yatırımın bir gereklilik olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin 2022'de petrol ve doğal gaz ithalatına 97 milyar dolar ödediğini anımsatan Şimşek, bu rakamın 2023'te 70 milyar doların üzerinde olduğunu ve bu yıl da 80 milyar dolara yakın olacağını söyledi.

Şimşek, Türkiye'nin enerji ithalatına bağımlılığını azaltabildiği ölçüde makro finansal istikrarsızlığın ana kaynağı olan cari açığı da düşürebileceğini belirterek, "Dolayısıyla, bizim için cari açığın sürdürülebilirliği söz konusu olduğunda, yenilenebilir enerji kilit

öneme sahip. Tek başına yenilenebilir enerji de değil, ekonominin yeşil dönüşümü konusunda büyük bir potansiyelimiz var." açıklamasında bulundu.

Türkiye'nin geçen yıl dünyadaki en büyük 4'üncü turizm destinasyonu olduğuna değinen Şimşek, "Bu yıl 60 milyon turist ve 60 milyar dolar turizm geliri hedefliyoruz. Yılın ilk 3,5 aylık dönemdeki rezervasyonlara ve seyahatlere baktığımızda, hedeflerimizle uyumlu bir ilerleme olduğunu görüyoruz ki bu Ukrayna ve Gazze'deki gelişmelere rağmen." diye konuştu.

"Küresel finans koşullarının gevşemesi geliştirmekte olan ekonomiler için itici rüzgar" Konuşmasının ardından soruları yanıtlayan Şimşek, küresel merkez bankalarının faiz politikaları ve geliştirmekte olan piyasalara ilişkin bir soru üzerine, şu anda iyi bir hikayesi olan çok az geliştirmekte olan ülke bulunduğunu söyledi.

Türkiye'nin harika bir hikayesinin olduğunu dile getiren Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Hikaye, ülkemizin yapısal olarak dönüşümüdür. Türkiye'nin programı fiyat istikrarını sağlamaya yönelik ancak sadece bununla sınırlı değil. Kapsamlı bir yapısal reform programı da var. İnsan kaynağına yatırım yapmaya, yatırım ortamını iyileştirmeye, kamu maliyesi reformu yapmaya kararlıyız. Yeşil dönüşüm kadar dijital dönüşüm de önemli ve biz bu ikiz dönüşüm konusunda da gerekli adımları atacağız."

Şimşek, ABD Merkez Bankası (Fed) veya Avrupa Merkez Bankası gibi bankaların ileriye dönük politikalarını gevşetmesinin finansal koşulları iyileştirme potansiyeli olduğunu vurgulayarak, finansal koşullar gevşediğinde getiri arayışının da güçleneceğini söyledi.

Türkiye gibi ülkelerin daha fazla yatırım çekmek istediğini ve risk iştahının arttığını kaydeden Şimşek, sözlerini şöyle tamamladı:

"Küresel finansal genişleme aynı zamanda küresel büyüme için potansiyel destekleyici bir ortam anlamına ve güçlü küresel büyüme daha yüksek risk iştahı anlamına geliyor. Dolayısıyla, yüksek risk iştahı, geliştirmekte olan piyasalara açıkça fayda sağlıyor ve Türkiye de bunlardan biri. Biz harika bir hikayeye sahibiz ancak aynı zamanda küresel koşulların gevşemesi biz ve diğer geliştirmekte olan ekonomiler için itici bir rüzgar olacak."

Scope, Türkiye'nin kredi notu görünümünü yükseltti

Scope Ratings, Türkiye'nin kredi notunu teyit ederken, görünümünü yukarı yönlü revize etti.

Almanya merkezli kredi derecelendirme kuruluşu Scope Ratings, Türkiye'nin kredi notu görünümünü yükseltti.

Scope Ratings'ten yapılan açıklamaya göre, Türkiye'nin uzun dönem yabancı para cinsinden kredi notu "B-" yerel para cinsinden notu "B" olarak teyit edildi. Scope, kredi notunun görünümünü "durağan"dan "pozitif"e revize etti.

Açıklamada, görünümün revize edilmesinin, ekonominin kademeli olarak yeniden dengelenmesini destekleyen, daha kalıcı ve daha kısıtlayıcı bir politika duruşu sergilenmesi nedeniyle olduğu belirtildi.

Açıklamada şu değerlendirmelere yer verildi: "Scope Ratings GmbH (Scope) bugün Türkiye'nin B- olan yabancı para cinsinden uzun vadeli ihraççı ve üst düzey teminatsız borç notlarını teyit etmiştir. Türkiye'nin yerel para cinsinden uzun vadeli ihraççı ve kıdemli teminatsız borç notları B olarak teyit edilmiştir. Türkiye'nin hem yabancı hem de yerel para cinsinden uzun vadeli notlarının görünümü Durağan'dan Pozitif'e revize edilmiştir. Kısa vadeli ihraççı notları yabancı ve yerel para cinsinden S-4 olarak teyit edilmiş ve görünümleri Durağan olarak belirlenmiştir. Türkiye'nin uzun vadeli kredi notlarına ilişkin görünümün Pozitif olarak revize edilmesi, Mayıs 2023 genel seçimlerinden sonra başlatılan politika değişikliğinin sürdürülmesini

30.04.24

yansıtmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) etkili bir enflasyon hedeflemesi sergileyerek politikanın tersine dönme riskini azaltmıştır. Türkiye'nin daha kısıtlayıcı bir para politikası uygulaması, iyileştirilmiş bütçe disiplini ile birleştiğinde, ekonominin kademeli olarak yeniden dengelenmesini desteklemekte ve ödemeler dengesi ve/veya mali kriz olasılığını azaltmaktadır.”

Mahfi Eğilmez, "Yaz aylarında enflasyon böyle düşecek" dedi ay ay anlattı!

Hazine eski müsteşarı ekonomist Dr. Mahfi Eğilmez, yaz aylarında enflasyonun baz etkisiyle nasıl düşeceğini tane tane anlattı. Eğilmez, enflasyondaki baz etkisiyle düşüşün hiçbir politika uygulanmasa da gerçekleşeceğine dikkat çekti.

Mahfi Hoca, kendi bloğunda kaleme aldığı yazısında bu kez yaz aylarında enflasyonun baz etkisiyle nasıl düşeceğini teknik olarak anlattı. Eğilmez, enflasyondaki baz etkisi düşüşünün uygulanan ekonomik programlar sayesinde yaşanacak bir gelişme gibi kamuoyuna aktarıldığını vurgulayarak, "Baz etkisiyle düşüş, hiçbir politika uygulanmasa da gerçekleşecek bir düşüştür. O nedenle bu gerçekleştiğinde uygulanan programla ilişki kurulması yönündeki açıklamaların gerçeği yansıtmayacağını şimdiden söyleyelim" yorumunu yaptı.

Mahfi Hoca'nın, "Yaz Aylarında Enflasyon Nasıl Düşecek?" başlıklı yazısı şöyle:

"Yapılan bütün açıklamalarda enflasyonun yaz aylarında hızla düşeceği anlatılıyor. Bu anlatılırken de genellikle uygulanan programın sonucu olarak böyle bir gelişme olacağı ya vurgulanıyor ya da ima ediliyor. Oysa enflasyonda ortaya çıkacağı ifade edilen düşüş[i] baz etkisi[ii] dediğimiz bir gerçeğin ortaya çıkacak olmasından kaynaklanacak.

Bu durumu açıklamak için önce Nisan – Aralık ayları arasında ortaya çıkacak aylık enflasyon oranlarını esas alan senaryolardan oluşan bir tablo paylaşayım sonra da bu tablo üzerinden enflasyonda düşüşün nasıl ortaya çıkacağını anlatayim.

Tablo: Çeşitli Senaryolara Göre Yıllık Enflasyon Oranı Tahmini (2022 Aralık ile 2024 Mart ayları arasındaki beriler TÜİK verilerinden alınmıştır. Nisan 2024 ile Aralık 2024 arasındaki veriler ise çeşitli senaryolara göre tahminleri göstermektedir.)

Senaryolar >>>>	1	2	3	A	B	C
Aylar	Aylık TÜFE	Aylık TÜFE	Aylık TÜFE	TÜFE Endeksi	TÜFE Endeksi	TÜFE Endeksi
2022 Aralık	1,18	1,18	1,18	1.128,45	1.128,45	1.128,45
2023 Ocak	6,65	6,65	6,65	1.203,48	1.203,48	1.203,48
Şubat	3,15	3,15	3,15	1.241,33	1.241,33	1.241,33
Mart	2,29	2,29	2,29	1.269,75	1.269,75	1.269,75
Nisan	2,39	2,39	2,39	1.300,04	1.300,04	1.300,04
Mayıs	0,04	0,04	0,04	1.300,60	1.300,60	1.300,60
Haziran	3,92	3,92	3,92	1.351,59	1.351,59	1.351,59
Temmuz	9,49	9,49	9,49	1.479,84	1.479,84	1.479,84
Ağustos	9,09	9,09	9,09	1.614,31	1.614,31	1.614,31
Eylül	4,75	4,75	4,75	1.691,04	1.691,04	1.691,04
Ekim	3,43	3,43	3,43	1.749,11	1.749,11	1.749,11
Kasım	3,28	3,28	3,28	1.806,50	1.806,50	1.806,50
Aralık	2,93	2,93	2,93	1.859,38	1.859,38	1.859,38
2024 Ocak	6,70	6,70	6,70	1.984,02	1.984,02	1.984,02
Şubat	4,53	4,53	4,53	2.073,88	2.073,88	2.073,88
Mart	3,16	3,16	3,16	2.139,47	2.139,47	2.139,47
Nisan	1,025	1,030	1,030	2.192,96	2.203,65	2.203,65
Mayıs	1,025	1,030	1,030	2.247,78	2.269,76	2.269,76
Haziran	1,025	1,030	1,025	2.303,98	2.337,86	2.326,51
Temmuz	1,025	1,030	1,025	2.361,57	2.407,99	2.384,67
Ağustos	1,025	1,030	1,020	2.420,61	2.480,23	2.432,36
Eylül	1,025	1,030	1,020	2.481,13	2.554,64	2.481,01
Ekim	1,025	1,030	1,035	2.543,16	2.631,28	2.567,85
Kasım	1,025	1,030	1,035	2.606,74	2.710,22	2.657,72
Aralık	1,025	1,030	1,035	2.671,90	2.791,52	2.750,74
12 Aylık Enflasyon (%)				0,44	0,50	0,48

Bu karışık görünümlü tabloyu açıklayarak başlayalım. Tablonun 1 numaralı sütunu sarı boyalı bölgeye kadar gerçekleşmiş aylık TÜFE enflasyonu oranlarını gösteriyor. Sarı boyalı bölüm ise Nisan ile Aralık ayları arasında enflasyonun her ay yüzde 2,5 gerçekleşeceği varsayımını yansıtıyor. 2 numaralı sütundaki sarı boyalı alan aylık TÜFE enflasyonunun her ay yüzde 3 gerçekleşeceği tahminine dayalı senaryo sonuçlarını gösteriyor. 3 numaralı sütundaki sarı boyalı alan Nisan – Mayıs aylarında aylık enflasyonun yüzde 3, Haziran – Temmuz aylarında yüzde 2,5, Ağustos – Eylül

aylarında yüzde 2, son üç ayda da yüzde 3,5 olacağı varsayımına dayalı senaryo sonucunu sergiliyor. A.B ve C sütunları da 1, 2 ve 3 numaralı sütunlardaki varsayımları TÜFE endeksine uygulayarak yıllık enflasyonun 2024 sonunda nereye varacağını gösteriyor. Buna göre yılın kalan 9 ayında enflasyon aylık ortalama olarak yüzde 2,5 gerçekleşirse yılsonunda enflasyon yüzde 44, enflasyon kalan 9 ayda aylık ortalama olarak yüzde 3 gerçekleşirse yılsonunda yüzde 50, aylık olarak inişli çıkışlı gerçekleşirse de yılsonunda yüzde 48 dolayında bir enflasyon oranıyla 2024 yılını tamamlayacağız demektir.

Hiçbir politika uygulanmasa da düşüş gerçekleşecek

Bu tabloda en fazla dikkat edilmesi gereken alan 2023 yılının Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarıdır (üstteki yeşil alan.) İşte baz etkisi dediğimiz olgu buradan kaynaklanıyor. O ayların toplam enflasyon oranı yüzde 23,33. Bu büyük oran çıkıp da yerine mesela toplam % 10 oranı girse enflasyon yıllık bazda 13 puan dolayında düşüş gösterecek demektir. Yani baz yüksek olduğu için artış oranı yüksek olsa bile o kadar yüksek olmayacağı için düşüş olmuş görünecektir.

Bir de alttaki yeşil alan var. 2024 yılının ilk iki ayında da aylık enflasyon oranları yüksek çıkmıştı. Bunun da baz etkisi 2025 yılının ilk iki ayında görülecek.

Baz etkisiyle düşüş, hiçbir politika uygulanmasa da gerçekleşecek bir düşüştür. O nedenle bu gerçekleştiğinde uygulanan programla ilişki kurulması yönündeki açıklamaların gerçeği yansıtmayacağını şimdiden söyleyelim.

[i] Enflasyon düşüşü ne demektir?

Enflasyon düşüşü fiyatlarda düşüş demek değildir. Enflasyon düştü dediğimizde fiyatların artış hızının düşüşünü kastediyoruz. Örneğin geçen yıl Temmuz ayında % 9,49 artan enflasyon bu yılın Haziran ayında yüzde 3 artmışsa bu enflasyon düşüşüdür, fiyatlarda düşüş değildir.

[ii] Baz etkisi nedir?

Baz etkisi; karşılaştırmaya konu olan iki dönemden ilkinde herhangi bir nedenle oran ya da sayılar üzerinde ortaya çıkan aşırı bir yükseliş veya düşüşün karşılaştırılan dönemlerin sonuçları üzerinde yarattığı etkidir. Yukarıdaki örnekle açıklayalım.

Geçen yılın Temmuz ayında döviz kurlarındaki artış ve gıda fiyatlarındaki yükseliş sonucu aylık enflasyonun yüzde 9,49 oranında geldiğini biliyoruz. Bu yılın Temmuz ayında kurlar aynı sıçramayı göstermez, gıda fiyatları geçen yıldaki kadar artmaz, başkaca da bir olumsuz etki olmazsa aylık enflasyonun yüzde 9,49'dan çok daha düşük geleceğini düşünüyoruz. Bu durumda geçen yılın Temmuz ayına ait yüzde 9,49'luk enflasyon oranı endeksten çıkacak yerine bu yılın Temmuz ayında gelecek (mesela % 2,5 oranındaki) enflasyon endekse girecek ve 12 aylık enflasyon 7 puana yakın düşmüş olacaktır. Buna baz etkisi deniyor.

'Döviz şöyle bir anda 3'e, 5'e katlarsa da bir rahatlasak!'

Alaattin AKTAŞ

30 Nisan 2024 Salı

Dövizin bir anda hızla tırmanması yönündeki dilek, tabii ki benim dileğim değil. Bu Türk halkının genel isteği. Böyle bir durum yaşanırsa adeta tüm toplum olarak bir anda rahat bir nefes alacağız...

“Türk parası zaten çok değerliydi; dolar 70 lira, 80 lira olmalıydı, işte nihayet oldu!”

Bunu söyleyebileceğimiz bir durum yaşansa öyle görünüyor ki huzur bulacağız.

Peki sonuç ne olacak?

Bir ülke insanı, ulusal parasının böylesine değer yitirmesini içten içe ister, bundan memnuniyet duyar mı?

Çok ama çok tuhaf bir durum bu.

Çok büyük bir birikiminiz vardır, onu da döviz olarak tutuyorsunuzdur, o zaman dövizde bir artış olmasını istemenin mantığı var. Ya da döviz kazancı elde eden bir iş sahibisinizdir, yine anlaşılır.

Tasarrufunuz yok ya da çok az, o da döviz değil, sonra tutup “Kur artmalı” diyeceksiniz.

Ya da bankada veya yastık altında 300-500 dolarınız, euronuz var, aynı şekilde o dövizin TL karşılığı biraz artacak diye yatıp kalkıp döviz kurunu izleyecek, dört gözle dövizin artmasını bekleyeceksiniz.

Akıl tutulması!

Toplum olarak adeta akıl tutulması yaşıyoruz.

30.04.24

Enerjide, sanayi üretiminde ve hatta artık tarımsal üretimde bile dışa bağımlı hale gelmiş, dolayısıyla döviz kuru artışını anında fiyat artışı olarak yaşayan bir toplum hep birlikte **“Döviz artsın”** diye tempo tutuyor.

Kimi çokbilmişler de sürekli olarak **“Döviz şu tarihte şu olacak, fırladı fırlayacak”** diye vatandaşın beklentisini körüklemekten geri durmuyor.

Dünyada herhalde ulusal parasının değer yitirmesini böyle dört gözle bekleyen, beklemekten öte bu gerçekleştiği takdirde bundan memnuniyet duyacak olan bir toplum yoktur.

Ya kur artışının yükü?

Hadi cebinizde bir miktar döviziniz ya da bankada binlerce dolarınız var... Sahip olduğunuz bu dövizin TL karşılığı arttı diye de memnun oluyor, o yüzden kur yükselsin istiyorsunuz.

İyi de döviz tek başına artıp gitmiyor ki, beraberinde tüm fiyatları da yukarı çekiyor.

Bunu hâlâ görmüyor olabilir miyiz?

En basit örnek; bu ay benzine zam gelmedi, motorinde de indirim yapıldı. Dolar bu ay neredeyse hiç artmadığı için oldu bu.

Dövizin doğrudan maliyet baskısı, bu ay olduğu gibi sıfır baskı, tabii ki diğer mal ve hizmetler için de geçerli.

Ama döviz artışını bahane ederek mal ve hizmetlerine zam yapanlar eksik değil. Bakın bahane ile bile zam yapılıyor; ya bir de dövizde şöyle yüklü artışlar olsaydı?

Cebinizdeki doların TL karşılığı artacaktı da, o TL ile alabileceğiniz mal ve hizmetin fiyatı sabit mi kalacaktı yani?

TL kime göre değerli?

Yanılmaktan bıkmayan ama vatandaşı yanıltmaktan da hiç rahatsızlık duymayan bir kesim var. Dün de yazdığım gibi hiçbir gerekçe ortaya koymadan dövizin hızla artacağını söylemekten hiç geri durmuyorlar.

Bu kişilere göre TL çok değerli ve mutlaka değer yitirmesi gerekiyor.

Peki TL'nin reel olarak değerli olduğu nasıl ölçülüyor, kim ölçüyor bunu?

Türkiye'de TL'nin reel değerini ölçen tek bir çalışma var, o çalışmayı da Merkez Bankası yapıyor ve sonuçlar her ay açıklanıyor. 2003 yılı 100 kabul edilerek yapılan bu çalışmaya göre TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi bu yıl mart ayında 58 düzeyinde oluştu. Yani TL değerli değil, çok değersiz. Evet değersiz! Bu durum, bizim

30.04.24

TÜFE artışını eksik ölçmemizden kaynaklanabilir. Varsayalım TÜFE artışını ancak yarı oranında ölçüyor ve açıklıyoruz; çarpalım 58'i iki ile, elde edeceğimiz düzey 116'dır. Yine de TL'de anormal bir değerlilik söz konusu değil.

Yİ-ÜFE'yi daha gerçekçi bir fiyat endeksi olarak görebiliriz. Ona göre yapılan hesaplama ise reel kur endeksinin mart ayında 88 düzeyinde bulunduğunu gösteriyor.

Peki TL'nin aşırı değerli olduğuna ilişkin görüşlerin dayanağı ne, yok!

Avrupa ile fiyatları eşitlemenin yolu!

Türkiye'nin Avrupa'nın neredeyse en pahalı ülkesi haline geldiği görüşü giderek daha çok taraftar buluyor. Bu görüşte doğruluk payı oldukça yüksek. Bu görüşü dile getirenler, ihracat yapamayacağımız, hatta pahalı olduğumuz için turist çekemeyeceğimiz için kaygı duyuyor. Bu kaygıyı yoğun olarak hissedenler ise ne tuhaftır ki ihracatla ya da turizme hiç işi olmayanlar.

Türkiye'nin Avrupa'nın neredeyse en pahalı ülkesi olmasının önüne geçmenin yolu olarak önerilen ne peki? Dövizi artırmak!

Dövizi artıracamız ki yabancı için 1000 euro 35 bin lira değil, 40 bin lira, 50 bin lira etsin. Böylece Türkiye yabancı için ucuzlasın. İhracatımız artsın, daha çok turist gelsin.

İyi de döviz artınca Türkiye'de fiyatlar aynı düzeyde kalacak mı? Nasıl bir önermedir bu anlayabilen var mı?

Acaba Türkiye'nin görece ucuz bir ülke olmasını sağlamanın yolu enflasyonla mücadele etmekten geçiyor olmasın!

Fiyatlama davranışındaki bu bozulmanın, bu arsız zam yapma furçasının önüne geçmekle olmasın! Dövizi artırarak bu arsızlığa daha çok fırsat tanınmış olmayacak mı? Sonra da kedinin kuyruğunu yakalamaya çalışması gibi...

Dövizi artır, fiyat artsın; fiyat artınca dövizi artır...

Olacakları öngörmek başka, onaylamak başka

Ekonomi yönetiminin dövizle ilişkin bu yılki amacı belli; TL'ye reel olarak değer kazandırmak, böylece fiyatlar üstündeki kur baskısını azaltmak. Seçimden sonraki bir ay da bu şekilde geçti. Dün bunu yazdım ya, aman ne eleştiriler, ne eleştiriler!

Türkiye'de kur bir gecede artarmış, nereden biliyormuşum hızlı artış olmayacağını! Bir kere ben artış olmaz demedim ki. Ayrıca, Türkiye'de kuru ekonominin değil, siyasetin belirlediğini de yazdım.

30.04.24

Bu konuda dün yazdığımı bir kez daha hatırlatayım:

Doğru bir politikadır ya değildir, sürdürülebilir ya da sürdürülemez; bunlar bir yana bu yıl enflasyonla mücadelede kullanılacak araçlardan biri Türk parasının reel olarak değerlendirilmesi.

Bu görüşe Merkez Bankası kim bilir kaç raporunda ve açıklamasında yer verdi.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek bunu kaç kez dile getirdi.

Yine söylüyorum; bu politikanın doğru olup olmadığı ya da sürdürülebilirliği ayrı bir konu. Ama bu yıl izlenecek politika bu.

Ben bunları yazarken bir fotoğraf çektim, bir saptamada bulundum yalnızca.

Üstelik benim yazdığım yalnızca döviz yönünden öngörülen ve seçimden sonraki nisan ayında olanlara ilişkindi. Sevgili dostum Servet Yıldırım Ekonomi Gazetesinde 29 Şubat 2024'te seçim sonrasında olacaklara ilişkin öylesine somut öngörülerde bulunmuştu ki, şimdi o öngörülerin hepsi teker teker çıkıyor. O yazıyı mutlaka okumanızı öneririm.

Tasarruf söylemi tamam, şimdi eylemi görelim

Şeref OĞUZ

30 Nisan 2024 Salı

Gün geçmiyor ki hükümet kanadından “tasarrufa dair” bir demeç gelmesin... Maliye Bakanı'nın zaten dilinden düştüğü yok. Cumhurbaşkanı da tasarruftan söz ediyor. Kamunun doludizgin harcamalarının frenleneceğine dair konuşmayan bakan, kamu yöneticisi kalmadı; “tasarruf tedbirleri almamız şart.”

Bu söylemlerin böylesine sıklaşması, kasada paranın bittiğinin en somut işareti... Zombi şirkete, yandaşa, candaşa verecek para yok ama onların iştahında ise asla eksilme yok. Teşvikle beslenen üretimi olmayanların feryatlarını bastırmak için “tasarruf edelim, para bulur veririz” tesellisindeler.

ŞİMDİYE DEK TASARRUFA DAİR HANGİ ADIM ATILDI?

Atılmadı. Sadece sözü edildi. Geçen yıl Maliye Bakanı'nın tasarruf genelgesi yayınlandı. CB sitesinde formları oluşturuldu. ‘Kamu yöneticileri buraya girsin, formları doldursun ve hangi alanlarda ne gibi tasarruf yapacaklarını bildirsinler’ dendi. Bırakın tasarrufu, daha fazla ödenek, personel istediler.

Tuhaf olan, kamu israfı karşısında sesini yükselten kitleleri, tasarruf eylemleriyle değil, söylemleriyle avutabileceklerinin sanılması... Belediyesinden bakanlığına, devlet dairesinden en küçük kamu birimine dek inanılmaz harcama histerisi var ve bizim paralarımız har vurup harman savruluyor.

İKİ SORU İKİ CEVAP / Tasarruf söylemine dair...

Hangi alanlarda tasarruf edilebilir?

En büyük tasarruf, anlamlı üretim sağlamayan teşviklerden yapılabilir. Siyaseten yakın şirketlerin vergilerinin silinmesine son verilebilir. Vergi istisnaları kaldırılabilir. Kamu sektörünün hesapsız kitapsız lüks harcamaları, gereksiz kongreler, sözde çalıştaylar ve tatil gezileri sonlandırılabilir.

Otomobil ve bina?

Aslında sembolik değeri olsa da bütçe açığının kapanmasına katkı sunacak boyutta değil. 115 bin kamu aracının tümünü satsan, kiraladıkları binalardan çıksan dahi devlet kasasının tasarrufu ancak 5-6 milyar \$ olur. Oysa bu yıl sadece anapara ve borç ödemesi için bize 226 milyar \$ gerekiyor.

not / SEN OTOMOBİLLERİN YÖNETİCİSİN, BİZ HALKIZ AYAKTA DA GİDERİZ
TÜBİTAK'a yüzlerce yeni araç alındı, duyurduk, ses çıkmadı. Meclis'e yüzlerce lüks araç kiralandı, bahsettik, tık yok. Diyanet İşleri Başkanı'nın altına 6'ncı lüks aracını aldık, tınmadık bile... Bırakın bakan veya daire başkanlarını, uzmanların altına dahi pahalı Alman arabası verecek kadar safa sürüyoruz.

Kendi parası olsa kırk kere düşünür ama söz konusu milletin parası olunca gözünü kırpmadan harcama yapıyorlar. Tatile giderken dahi kamu aracı kullanıyor, ailesini onunla ulaştırıyor, gereksiz gezilerle şoför ve yakıt parasıyla devletin hazinesine yük oluşturuyor bu müsrif kamu yöneticileri...

Hele ki bunların çakarlıları var ki sormayın gitsin. Korumaları, eskortlarıyla sadece hazine malını israf etmiyor aynı zamanda trafikte kendisine imtiyaz sağlayıp, vergileriyle o arabayı ona veren vatandaşları tehdit ediyor, cezalandırmaya kalkıyor. Bu çakarlı çakalların altındaki arabalar; nedense son model.

İtibardan tasarruf olmazmış. İyi de altındaki arabayı kendi maaşınla almadın ki... Kendi paranla dahi olsa böylesine lüks araçları hak edecek zenginlikte değiliz ki. Üstelik kamuya katkın nedir, neyi yönetiyorsun ki araba saltanatıyla benim vergilerimi israf ediyor, bizi açlığa mahkûm bırakıyorsun?

Tevfik Fikret, "Hanı yağma" şiirinde; "Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin; Doyunca, tıksırınca, patlayıncaya kadar yiyin!" diyordu. Bu arada; doyunca haber verin zira bizim karnımız feci aç.

Ekonomiyi etkileyen “devlet okulları”, oy tercihini etkilememiş!

Ferit Barış PARLAK

30 Nisan 2024 Salı

Siyasi partilerin **yerel seçim sonuçlarının nedenine** yönelik anketleri devam ediyor...

★ ★ ★

Takip edilen araştırma şirketlerinden birinin kurucusu ile sohbet ederken: “Oy verirken, **‘parasız bilinen devlet okulları’nda** dahi uygulanan fiyat tarifesi ve/veya eğitimde nitelik düşüşünü dikkate alanlar var mı?” diye sordum...

“Çok az kişi o konuya dikkat çekiyor. Bindelik oranla ifade edilebilir” dedi...

★ ★ ★

Çocuklarının eğitim durumu ile ilgili sorumu ise: “Küçük kolejde, büyük vakıf üniversitesinde okuyor. Masrafları ağır. Standartların üstünde kazanıyorum ama ben bile çok zorlanıyorum.” Şeklinde yanıtladı...

★ ★ ★

Her ilde, ilçede, semtte, mahallede **“devlet okulu”** vardı...O okullarda zengin/fakir ayrımı yapılmazdı...

Okula yürüyerek gidilirdi...

Fırsat eşitliği nedeniyle, yetenekli çocuklar (yoksul olsa da, nüfuslu tanıdığı olmasa da...) ön plana çıkardı/çıkarılırdı...

Öğretmenler günün koşullarına göre iyi yetişmişti; idealistti/itibarlıydı...

30.04.24

Gençlerin yaparak/görerek beceri geliştirmesini sağlayan devlete bağlı meslek liselerinde eğitim alan çocuklar, teknik seviyesiyle 2'inci yılında kalfalık seviyesine ulaşabiliyordu

Devlet üniversitelerinde de durum farksızdı...

Bu nedenle, işçi/memur/emekli bir baba/anne 3-5-7 çocuk okutabiliyor/yetiştirebiliyor; **devlet de asli görevini yerine getirmiş oluyordu...**

★ ★ ★

Bugün...

Çoğunluk devlet okullarına güvenmiyor... Yine çoğunluk imkansızlıklar nedeniyle, zorunluluktan devlet okullarını seçerken; önemli sayıda aile de imkanlarını zorlayarak, aile huzurunu bozarak özeli seçiyor...

Dahası:

10-15 daireli bir apartmana dahi, her sabah ve akşam 7-8 servis/okul aracı yanaşiyor...

Aynı sokaktaki çocuklar, eğitim alabilmek için, her gün, şehir dışındaki farklı okul kampüslerine, farklı semtlere, farklı ilçelere taşınıyor...

Nakitten zamana birçok maliyet kalemi, aile fertlerinde bozulan psikolojiler/ sağlık dolayısıyla oluşan/oluşacak **milli servet kaybı**

Dahası:

Ekonomimizin ve hepimizin ihtiyacı olan yetenekli çocuklar, maddi imkansızlık (**Tek neden: Maddi imkansızlık**)) nedeniyle, görünmez/görülmez oluyor, öne çıkamıyor...

Dahası da var da, yazı oldukça uzar...

VELHASIL

Yanlışla başlamak, diğer yanlışları ve vahim sonucu beraberinde getiriyor...**Bu eğitim sistemi sayesinde edinilen kültür** sosyal hayatı, dolayısıyla ekonomiyi vuruyor... Üretimsizliğin, verimsizliğin ve dolayısıyla olumsuz makro verilerin temel nedenini oluşturuyor...

★ ★ ★

30.04.24

Ve örneğin: **Bu eğitim sistemi sayesinde**, seçim sonuçlarını emekli maaşı, sağlıkta randevu süresinin uzaması, mahkemelerin uzun sürmesi gibi 3-5 maddeye indirgeme gibi **“kolaylıklar”** geliyor...Analiz, sorgulama, merak, zoru başarma hevesi/kültürü gibi **rasyonel/ gerekli davranışlardan** uzaklaşıyor...

Abdulkadir Selvi

Erdoğan: '50 artı 1 sistemi değişmeli'

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu açıklamayı yeni yapmadı. Ama 50+1 sistemiyle ilgili olarak yaptığı en son değerlendirme olduğu için geçerliliğini koruyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu sözlerini tarihleri ile birlikte alıntıluyacağım. Yeni anayasa konusu ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ndeki değişiklikler gündeme geldiği için Erdoğan'ın sözlerini yazımın başlığına çekmek istedim. İlerleyen bölümde bu konuya tekrar döneceğim.

NUMAN KURTULMUŞ'UN TEMASLARI

Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş, anayasa turuna başlıyor. İlk ziyaretini CHP'ye yapacak. Kurtulmuş bugün Özgür Özel'i ziyaret edecek, ardından da bu hafta içinde DEM Parti dahil olmak üzere Meclis'te grubu olan partilerle görüşecek.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Özgür Özel'le görüşmesinde de gündem maddelerinden birini yeni anayasa oluşturacak.

Türkiye'nin 12 Eylül darbesinin eseri olan bu anayasadan kurtulup, sivil anayasaya kavuşması lazım.

Anayasa girişimini çok değerli buluyorum ama Meclis'teki parçalı dağılım nedeniyle maalesef umutlu değilim.

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin üzerinden iki dönem geçtiği için aksayan ya da düzenlenmesi gereken yönleri ortaya çıktı. O nedenle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin restorasyonu yeni anayasaya göre daha mümkün gözüküyor. Çünkü az sayıda anayasa değişikliği gerektiren maddeler var. Çoğunluğu yasa değişikliği ile sağlanabilir.

İSTİKRARI GÜVENCE ALTINA ALDI

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin en büyük kazancı siyasi istikrarı garanti altına alması oldu. Seçim gecesi ülkeyi 5 yıl boyunca kimin yöneteceği belli oluyor. Türk siyaseti siyasi istikrarsızlıktan çok çekti. Anarşi ve terörün en yoğun olduğu 70-80 arası ve 90'lı yılların en büyük özelliği neydi? Siyasi istikrarsızlık. 9 aya, 11 aya bir hükümet düşüyordu. 25 günlük hükümetler kuruldu. Ömrü birkaç ay olan hükümetlerle ülkenin hangi sorunu çözülür?

Çözülemedi de...

50+1 SİSTEMİ DEĞİŞMELİ

Bununla birlikte Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde değiştirilmesi gereken düzenlemelerden birini 50 artı 1 sistemi oluşturuyor. 50 artı 1 sistemi siyasetin kimyasını bozdu. Yüzde 50 oy alan partileri yüzde 1 oy alan partilere mahkûm etti.

Bu sistemin mimarlarından biri olan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mehmet Uçum ısrarla 50 artı 1 sistemini savunuyor ama ben bu sistemi siyasetin ayağına vurulmuş bir pranga olarak görüyorum. Bu sistem devam ettiği müddetçe gün gelecek büyük partiler küçük, küçük partiler büyük olacak. Çünkü sistem küçük partilere yarıyor.

ERDOĞAN: 50+1 DEĞİŞMELİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan da 50+1 sisteminin değişmesi görüşünde. Erdoğan'ın son dönemlerde bu konuda yaptığı iki açıklama var.

Biri 18 Kasım 2023 tarihinde Almanya gezisi dönüşünde gazetecilerin sorusu üzerine Erdoğan, "50 artı 1 şartının değişmesi konusunda aynı fikirdeyim. İsabetli olur. Çoğunluğu alan adayın seçilmesi usulüne geçilmesi halinde cumhurbaşkanlığı seçimi de seri olur, uğraştırmaz ve yanlış yollara sevk etmez" demişti.

SİYASETİ YANLIŞ YOLLARA SEVK EDİYOR

Erdoğan, 50 artı 1 sisteminin siyaseti yanlış yollara sevk ettiğini belirterek şunları söylemişti: "Mevcutta 50 artı 1 mecburiyeti partileri yanlış yollara sevk ediyor. Kimin eli kimin cebinde belli değil. Yok altılı masa, yok on altılı masa... Bundan sonra kim bilir daha neler çıkar? Ama oy sayısı itibarıyla en fazla oy alan aday seçilir denildiği zaman seçim hızla tamamlanır."

Erdoğan'ın işaret ettiği 6'lı Masa'da yer alan ve oyu yüzde 1'i bile bulamayan dört parti sistem sayesinde CHP'den 39 milletvekilliği koparmıştı.

DEĞİŞMESİNDEN YANAYIM DEMİŞTİ

30.04.24

Erdoğan 14 Mayıs seçimleri öncesinde, 12 Mayıs 2023 tarihinde katıldığı TV'lerin ortak yayınında da 50 artı 1'le ilgili soruya, "Böyle bir yapılanmaya, böyle bir düzenlemeye katılacak olan siyasi partiler olursa bunun olmaması söz konusu değil, olabilir. Doğrusu ben de olmasından yanayım. Buradaki 50+1 oran itibarıyla 50+1 değil, yüzde 50+1 oy demek. Bu seçimden sonra böyle bir adım atılabilir. Bu adım karşılık bulursa anayasa değişikliği gerekiyor. Olmaması için neden yok" diye yanıt vermişti.

SEÇİM İTTİFAKI

Bir de seçim ittifakı meselesi var. Seçim ittifakı adeta küçük partilerin sigortası haline dönüştü.

CHP gibi, MHP gibi ideolojisi olan partiler ayakta kalır. AK Parti gibi merkez sağın büyük partileri yaşar. Ama bu sistem siyasi istikrarı tehdit eder hale geliyor. Seçim barajını aşmak için ittifaka gir, milletvekilliği kazan, seçimden sonra yolları ayır. İlke yok, dava yok; bu tam bir siyasi sömürü aracı haline dönüştü.

Erdoğan ile Özgür Özel sisteme neşter vurabilir.

EKREM İMAMOĞLU'NUN CUMHURBAŞKANLIĞI YATIRIMI

Ekrem İmamoğlu'na haksızlık etmemek için CNN International'a verdiği röportajda Hamas'la ilgili sözlerinin birebir deşifresini edindim.

Ekrem İmamoğlu, Filistinlilerin maruz kaldığı zulmün durdurulmasını istiyor. "Filistinli kadınların ve çocukların maruz kaldığı zulme de karşı duran bir anlayışı temsil ediyoruz" diyor. Buraya kadar sorun yok.

HAMAS'A TERÖR ÖRGÜTÜ DİYOR

Ama söz konusu Hamas olunca, "Hamas tabii bizim çok üzüldüğümüz bir saldırıyı İsrail'de yaptı. Ve bu terör uygulamalarını yapan, insanları topluca öldüren her türlü örgütlü yapı bizim nezdimizde terör örgütüdür" diyor.

Yetinmiyor, "Hamas'ın saldırısını kötü bir saldırı ve çok kötü bir durum ve terör saldırısı olarak yorumluyoruz" diye konuşuyor. Yani üstüne basa basa Hamas'a terör örgütü derken, İsrail'in yaptığı katliamlara, 40 bin masum insanı katleden Gazze kasabı Netanyahu'ya tek bir söz etmiyor.

Hadi geçtim Deniz Gezmiş'lerin Filistin davasını. Ekrem İmamoğlu, Gazze bombalanmış hastanelerin küvözlerinde çürüyen bebek cesetlerini dahi hatırlamıyor. Niye hatırlamıyor? Niye Hamas'a terör örgütü derken, İsrail'in katliamlarıyla ilgili düşük profilli açıklamalar yapıyor?

CUMHURBAŞKANLIĞI VİZESİ ALMAK İÇİN

30.04.24

Çünkü Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı olmak istiyor. Cumhurbaşkanlığının yolunun İsrail ve ABD'nin vizesinden geçtiğini düşünüyor.

Çevik Bir de öyle değil miydi? Refahyol hükümetine karşı, gidip İsrail'le Stratejik İşbirliği Anlaşması imzalamıştı. Ama İsrail desteği Çevik Bir'i cumhurbaşkanı yapamadı.

Bakalım İsrail ve ABD desteği Ekrem İmamoğlu'nu cumhurbaşkanı yapabilecek mi?